

GOSINZEANA

REVISTA ILUSTRATA SAPTAMÂNALA

□

REDACTOR: SEBASTIAN BORNEMISA

Anul IV. — Nr. 10.

Abonamentul: Pe an 12 cor. Pe $\frac{1}{2}$ an 6 cor.
România 30 lei. — America 3 dollari. — Germania 15 M.

Orăștie, 15 Martie a. 1914.

O grupă de învățăcei meseriași români din Sibiu, îmbrăcați de Crăciun de către „Reuniunea Sodalilor Români”, cu prezidentul lor dl V. Tordășianu între ei.

ACUM UN AN

pe vremea asta, în peninsula balcanică alergau în goană sălbatică călăreții pe coama dealurilor, se urniau tunurile greoaie pe costișe și se târă oboșită infanteria prin văgăunile munților. În nopțile senine de primăvară, când străluceau înfiorate stelele pe holta cerească, nu auzeai în liniștea lor visătoare decât bubuituri îndepărtate, comenzi aprige și gemete de durere: o orhestră macabră, care înfioră sufletul și tăia avântul visării.

De atunci însă țările istovite în războiu și-au fixat nouăle hotare, și-au îngropat duiumul morților, și-au vindecat droaia de răniți; prin satele părăsite și arse, au răsădit vieața, iar în sufletele cernite de jale au început să picure mângâiere, să sădească avânturi nouă și poate — visuri nouă.

La țărmii mării adriatice s'au format conturile unui nou stat, cu un popor, despre care până acum nu știam, decât atâta doar, că are limbă înrudită cu a noastră.

Intr'una din cele mai înfloritoare state ale Americii, în Mexico, armata a deschis gurile tunurilor, să improaște granate în tumultul cetățenilor revoltați, iar la noi a urmat să-și plimbe umbra hădă mizeria, minciuna și nedreptatea...

Și toate le-am uitat, ori sunt pe cale să le uităm. Am uitat și gemetele de durere ale răniților, și lipsurile pe cari le-am îndurat doi ani de zile în urma unei crize financiare, și primordia, care ne-a amenințat

luni dearândul, că ni se clatină pământul sub picioare, și tângirea economică și stagnarea comerțului și sbuciumul nopților, când ni se părea că auzim în crivățul de-afară plânsul feciorilor noștri duși în munții Herțegovinei... toate... toate. Acum suntem pe cale să ne închegăm din nou visurile spulberate, să ne adunăm iar mănunchiu gândurile împrăștiate, să ne reculegem forțele măcinate în lupta mărunță pentru existență. Înaintea ochilor noștri e pe cale să se deschidă perspectiva trandafirică a unor zile mai senine, a unui trai mai potolit și ferit de furtună. Începem să visăm din nou și să nădăjduim în adâncul inimii vremi de pace... Dar nu ni-e dat, pe semne, să ni se isbândească visul și nu ni-e dat să ni se întruchipeze nădejdea. Gazetele — aceste sismografe ale catastrofelor neamurilor — marchiază iară furtună. Marchiază furtuna îngrozitoare din Răsărit, pe care o așteptăm de ani de zile, cu care încercăm să ne împăcăm și pe care o vedem de multeori în vis deslănțuită în toată puterea ei. Cum își aruncă acum din nou spectrul asupra noastră, ne înspăimântăm de milioanele de soldați, pe cari îi mână în luptă, și de sângele, care are să curgă, mai bogat ca în toate războaiele, ce s'au dat până acum...

Dar vie! Să vie, să întunece cu potopul său lumina soarelui, ca să răsară apoi în sfârșit pacea, pacea lungă, cu-

rată, binefăcătoare, care va da îndoite imbolduri la muncă și îndoite puteri de luptă pentru prosperare...

Să vie furtuna, căci înăbuși și așa nu se poate!

„Domnul Notar“.

— Reflexii. —

Apare pe scenă dând îndrumări jandarmilor în preajma unei alegeri de deputat și îndemnându-i la brutalitate și la sgândăria nelegiuată a cetățenilor pacinici. Alături de el stă Iolăniț într'un fel magnificența sa Dr. Blezu, candidatul guvernului: om de aceeaș judecată, de același calibru ca și el. Îmbibași de cultură streină, în toată mentalitatea lor e ceva repugnant și antiromănesc. La cină povestește reminescențe din copilărie, de pe vremea, când eră licean și într'un moment de duioșie începe să fredoneze: „Maros vize Iolyik csendesen"... Întocmai așa când satul vine și-l alină în brațele madamei, care a umblat Bucureștii, exclamă: „Oh, Istenem!“

Nu prind, decât aceste două momente din vieța lui socială. Reoglindesc îndeajuns acestea, că e un om, care n-are nimic înrudit cu ciobanii pravoslavnic, asupra cărorora s'a lăsat ca lăcusta și de cari îi e silă. Sângele romănesc, care a curs în vinele lui în copilărie, s'a otrăvit zi cu zi, an cu an, în cursul timpului, cât a stat pe băncile școlii ungurești din Aiud, mai apoi în Budapesta, și când s'a văzut cu diplomă în buzunar, își uitase, — nu limba romănească — ci credințele, obiceiurile și aspirațiunile noastre. N'a uitat însă, că suntem primitivi, slugarnici și buni de jupuit. S'a reîntors drept aceea iară între noi, unde rădăcinile îi pieriseră, și ajunge pacoste pe capul satului...

Organismul lui rupt, nervii săi zdruncinați, nu mai pot suferi graiul potolit și mulcom al Românului.

ANIVERSAREA LUĂRII SMÂRDANULUI

Cu prilejul împlinirii a 37 ani dela luarea Smârdanului, o înălțătoare ceremonie patriotică a avut loc la regimentul 9 R.-Sărat de infanterie care în războiul Nea-târării, a primit botezul focului, prin partea activă ce a luat la cucerirea cetății turcești, — scrie „Gazeta Ilustrată“:

În curtea regimentului, în fața corpului de gardă, se aflau adunați toți ofițerii garnizoanei în frunte cu dl colonel Paul Alexandrescu, comandantul reg. Nr. 9; membrii

societății veteranilor „Crucea Trecerea Dunării“ cu drapelul lor; întreaga trupă în ținută de ceremonie și un public numeros.

Preotul Costică Paulesc, confesorul garnizoanei, a oficiat un parastas, pentru cei căzuți la 1877 și în campania din 1913.

În timpul serviciului religios, un cor condus de dl sublocotenent Const. Ionescu, a dat răspunsurile.

Preotul Paulescu a ținut apoi o frumoasă cuvântare, în care a mulțumit lui Dumnezeu că l-a învrednicit și anul acesta să officieze rugăciunea pentru slăvirea zilei de 12 Ianuarie v. 1877, care formează unul din mărețele capitole de bărbăție românească desfășurată și de glorie încununată în războiul independenței. Datorim memoriei celor dela 77 venerațiune și recunoștință, pentru că au făurit independența; nu mai puțin respect se cuvine și celor din 1913, cari au răspuns cu atâta entuziasm la chemarea țării și sporind pământul românesc, au asigurat României un loc de invidiat în concertul popoarelor civilizate și puternice.

A urmat cuvântarea de înalt patriotism românesc și vibrătoare însuflețire ostășească, rostită de dl colonel Paul Alexandrescu. Voevozii noștri nemuritori, Ștefan-cel-Mare, Mihai-Viteazu și alții — a spus dsa — au știut să găsească secretul ca Țara românească să trăiască, deși încunjurată de toate părțile de dușmani. Acest secret a fost o armată puternică, care a ținut piept tuturor. Iar simbolul armatei naționale e drapelul căruia toți, ofițeri și trupă, i-am jurat credință și devotamentul până la jertfa supremă.

Apoi, a arătat importanța zilei de 12 Ianuarie în special pentru regimentul Nr. 9. Adresându-se veteranilor le spuse: „Să trăiți ani mulți eroilor, și cereți celor tineri adunați azi, sub drapelul regimentului, să îndeplinească ceea ce e dorința voastră și a românilor întregi, o Românie mare“.

După cuvântarea dlui Nicolae Părvulescu, șeful secției din R.-Sărat al societății „Crucea Trecerii Dunării“, care a răspuns în numele veteranilor, a urmat, în sala cea mare a regimentului, o foarte frumoasă serbare.

Nu mai înțelege nici primejdia și amenințarea, pe care pristavu Mitruț o arată învelită în cuvinte scurte, dramatice. Nu înțelege nimic din sufletul românesc, din viața și durerile noastre. I-a pierit și credința strămoșească, și în icoana sf. Nicolae isbește cu biciul într-o clipă de revoltă. Brusca la vorbă, dur la cuvinte, lesne de ațâțat și de scos din sărite, e un strein, un product renegat al stărilor anormale. Face vârsări de sânge, împușcă cu jandarmii în oamenii pacinici și nu simțește nici milă, nici remușcare.

Un strein, un desrădăcinat și pe

deasupra un om fără razim moral, un om necinstit. Se căsătorește cu fata simplă și bună a lui Borza, ca să ajungă la slujbă și ca să ajungă la parale. Devastează casa satului și banii, cari formau averea socru-său, îi prăpădește în crășmele din Aiud cu țigani. Borza rămâne pe drumuri, moșia lui scumpă și sfântă se prăpădește și înaintea ochilor lui, care fusese cel mai bogat în sat, își aruncă perspectiva sinistră mizeria. Ceeace urmează din asta e firesc. Românul acesta cinstit, schingiuit de pustiile jandarmilor de mai înainte, scârbit în suflet de atâta

mișelie, jăfuit de pământ, nu mai rămâne ciobanul pravoslavnic cum-pătat, nesimțitor și într-o clipă de supremă revoltă, ucide pe pricina tuturor dezastrelor.

Jucată pe scena Teatrului Național, drama dlui Octavian Goga, a avut un succes mare. Noi, cari n'am avut fericirea s'o vedem interpretată de actorii din București și am cell-o numai, am simțit asemenea zguduirea, ce-a fi produs-o pe scenă. Și am mai simțit încă și altceva. Am mai simțit cum se ridică înaintea noastră înfricoșătoare problemele nerezolvate ale neamu-

Vederi din Durazzo, reședința Domnitorului Albaniei. Chipul dela stânga ne prezintă vederea unui castel, și a unui turn vechiu de apărare, din partea frumoasă a orașului, — la dreapta însă un chip din partea săracă a orașului, din așazisul suburbiul grecesc, care arată sărăcie mare.

lui nostru din Ungaria: școala streină, pleiada intelectualilor noștri fără cultură națională, poporul pus la dispoziția tuturor adușilor de vânturi, și el, „Domnul Notar“, tipul renegașilor, cari caută să ne împrăștie rândurile...

Domnul Octavian Goga a mai zgândărit odată, ca ziarist, problemele acestora grele. Atunci însă, a avut succes numai în parte și numai la o parte minoră a intelectualilor din Ardeal. Cei, cari dispuneau de forțe dintre ai noștri, l-au înăbușit cuvântul și noi nu ne-am ales din lupta asta a sa, decât cu un suflet robil de durere, cu o credință slăbăvită și cu un volum de „Însemnări“.

Ce bine ar fi, ce bine și ce salutar, dacă am înțelege cu toți, cel puțin acum, sufletul și tragedia națională din drama lui Goga.

S. Bornemisa.

□ □ □

Invinșii gloriei.

În vara anului 1909 s'au împlinit o sută de ani din ziua, când trecătorii au găsit în fața orfelinatului din Nantes, o fetiță lăpădată. Pe o hârtie înfiptă cu un ac, scria:

„Elise. Născută la 24 Iunie 1809. Neînregistrată în actele civile. Cerul și dulcea armonie vor veghiă la căpătâiul ei. Părinții ei vor fi, poate, destul de fericți s'o ceară într'o zi“.

Fetița fu botezată „Mecoeur“.

Câțiva ani mai târziu, mama ei o luă dela orfelinat, îngrijii de ea cu multă dragoste. Elisa eră un copil minunat. La șase ani, făcea povești. La opt ani se gândea să scrie o piesă în cinci acte, pentru Comedia Franceză. Știa admirabil grecește și latinește, iar la treisprezece ani traduse pe Milton complet. Când avea șasesprezece ani, Elisa Mecoeur eră sărbătorită ca mare poetă, de către orașul Nantes. Lamartine spunea de dânsa: „copilul ăsta o să ne întrecă pe toți“. La Paris, fu primită cu multă însuflețire. Regele Carol al X-lea îi promise o bursă, dar revoluția din 1830 l'a împiedecat să se fie de cuvânt. Trăia foarte modest cu mama ei. Elisa Mecoeur scrise pentru teatru Francez o mare tragedie în versuri „Boabdil“.

Piesa fu primită cu mare căldură, dar câțiva timp înainte de a fi jucată, comisarul guvernului, baronul Taylor, interzice reprezentarea ei, sub cuvânt că n'ar aduce destule venituri comediei franceze.

Elisa Mecoeur, care-și vedea zdrobit visul ei din copilărie, fu rănită greu de această lovitură neașteptată, și se îmbolnăvi. Câteva zile înainte de-a muri, ea se spovedi mamei sale:

— Mamă, dacă Dumnezeu mă chiamă la el, o să se spună mii de

lucruri pe socoteala morții mele. Unii vor zice că am murit de mizerie, alții de dragoste. Spune-le, însă, că numai refuzul dlui Taylor de a mi se jucă tragedia, a făcut să moară sărmana ta copilă“.

Și Elisa Mecoeur a murit, ducând cu sine un suflet rar și un creier genial.

Zeci de ani nu s'a mai auzit de numele ei. Sentimentalul Musset a scris pe mormântul ei un vers:

Nu plâng — îți invidez soarta.

Și ca o ironie acestei soarte, Jules Claretie, administratorul „Comediei Franceze“ — urmașul lui Taylor — a publicat una din puținele biografii ale Elisei Mecoeur. Dar marele public n'a auzit de numele ei, antologiile n'o pomenesc și nici statuie nu i s'a ridicat.

Abia acum, când s'au împlinit o sută de ani dela nașterea ei, câțiva visători s'au dus la cimitirul Pere Lachaise, să presare câteva flori de vară pe mormântul copilei moarte în primăvara vieții...

Iar mâne, uitarea se va așterne pentru totdeauna pe vechia groapă. Cine se va mai gândi mâne la poeta care n'a lăsat nimic de seamă, ceva, care s'o pună alături de cei pe cari i-ar fi întrecut poate, dac'ar fi trăit.

Și câte genii nu se stâng așa, necunoscute, dintr'un singur capriciu al împrejurărilor?

Câte planuri, câte ideale nu se

pierd în noaptea neființei, de parcă n'ar fi fost un cap care să le fi conceput și o inimă care să le fi bătut pentru ele.

Ce fericiți sunt acei cari au învins!

Și cât de ușoară trebuie să le pară lupta spre înălțime, acum când sunt sus și când văd, colo, departe, în fund de tot, trupurile zdrobite ale celor cari meritau mai mult ca ei, poate, dar cari s'au prăvălit în prăpastia uitării, înainte de a fi sărutat cerul!

Victor Eftimiu.

□ □ □

Regele șerpilor.

— Din vieaja profesorului Fox. —

Înainte cu câteva săptămâni zilele au adus vestea tristă, că unul dintre cei mai mari zoologi, profesorul Fox, a murit mușcat de un șarpe veninos. Oamenii de știință au rămas nemângâiați în urma acestei vești, căci profesorul Fox fusese unul dintre puștii savanți, cari au cercat să studieze temeinic un lucru vieaja întreagă. Dânsul s-a dedicat, ca profesor de naturale, studiului șerpilor, și spre scopul acesta a călătorit în Australia, unde sunt o groază de șerpi. Lângă Sidney și-a făcut un farm și în acesta ține în permanență 500—600 de șerpi veninoși de tot soiul. Medicii și chimiștii îl cercetau într-una la farmul său, ca să-i ceară sfat, și el totdeauna le spunea vreo medicină folositoare la mușcătura de șarpe. Cu asta s'a îndeletnicit vieaja întreagă, ca să afle fel de fel de contraveninuri pentru veninul diferitelor soiuri de șerpi, cari se târăsc prin codrii și câmpiile cu iarbă înaltă ale Australiei și Americii. Toată lumea știa pe-aici, că e pasionat vânător al acestor târătoare și toți șerpii, pe cari îi ține în farm lângă Sidney, erau prinși de mâna lui. Cei, cari l'au pândit în vânătoarea sa ciudată, povestesc, că profesorul Fox dovedea în prinsul șerpilor, o dibăcie extraordinară. Întâi căută urma lor și de pe cel mai năin-

semnal semni, putea găsi lăcașul șarpelui.

Țineă mult la aceea, ca să-l prindă viu și fără rană. Când șarpele era colac și durmă în iarbă, nu-i plăcea să-l conturbe. În schimb se bucura nespun, când vedeă, că șarpele se teme de el și o ia la fugă. Atunci îl prindea de coadă și în clipa aceea, când acesta își înforcea capul să-l muște, cu mâna rămasă liberă îl înhăța de după cap, tocmai la rădăcina gâtului, că șarpele devenea neputincios și atunci îl închidea în traista de vânat, pe care o ducea vecinic cu sine.

Îi plăcea îndeosebi să urmărească șerpii mari, puternici, și înainte de a-i prinde, să-i gonească mult. Nu-i prindea niciodată cu mâinile înmănușate, ci totdeauna cu mânecile cămeșii sufocate. În vieajă, cât a vânat, a fost mai mult de o sută de ori mușcat de șerpi, dar a știut totdeauna folosi contraveninul priincios și a scăpat totdeauna cu vieajă. Moartea nu i-a fost pricinuită, cum au scris unele ziare, că a pus anume un șarpe să-l muște, ca să probeze un contravenin nou. În o menagerie din Calcuta vindecă o capră mușcată și în cursul vindecării n'a băgat de seamă, că un șarpe mare îi scapă din traista de vânat. Acesta l'a mușcat de braț în câteva locuri și el a folosit îndată contraveninul potrivit, dar o mușcătură n'a băgat-o de seamă, și așa l'a ucis...

A murit în Calcuta, departe de pădurile seculare ale Australiei, în cari îi plăcea așa de mult să stăpânească, ca un adevărat rege, asupra șerpilor săi.

□ □ □

Cum trăește M. Sa Împăratul-Rege când vine la Budapesta?

Ziarele vestesc, că doar în luna viitoare, M. Sa Împăratul și Regele va veni la Budapesta, unde demult nu a mai fost, și va petrece aci vreo trei sau patru săptămâni, în castelul regal din Buda, — în minunatul castel ce stă așa demult

gol. Nu va fi fără interes să spunem aci unele altele pentru cetitorii noștri asupra castelului regal din Buda și asupra felului cum trăește Augustul lui Stăpân, când se abate, cât de rar, pe aici, ca să-l locuiască.

Castelul regal din Buda are 614 odăi, mai mult decât ori-care din cele mai mari hoteluri ale capitalei. Iar ce va părea multora surprinzător, e, când spunem, că din acel codru de odăi, pentru Regele însuș sunt aranjate numai trei: o odă de lucru, un mic salon și un dormitor.

Despre traiul însuș a bătrânului Monarch se scriu următoarele:

Maestatea Sa e și acum regulat în felul seu de traiu, ca un ciaz. Poate asta l'a și făcut să ajungă o vârstă atât de înaintată. Se supune cu multă ascultare îndrumărilor ce-i dă credinciosul său medic de curte. Dimineața la orele 4, în odăile din jurul dormitorului Maestății Sale, se scoală și se gata unul din cei doi servitori de casă, Ketterl sau Spannbauer, care va fi fost la rând la inspecție, și la 3 sferturi la 5 așteaptă gata, în frac, cu cravată albă, în mănuși albe, ora 5, când M. Sa atinge regulat soneria și chiamă pe servitor. Acela intră și așteaptă poruncile. În un sfert de oră e gata scaldă. M. Sa după sculare, se scaldă regulat. Aci vine froteurul Koch și frotează pe M. Sa, care apoi se îmbracă și trece în odaia de lucru. Aci, mai târziu i se aduce dejunul și apoi ia cele acte și se cufundă în citirea lor, — căci ține la aceea, că ce i s'a supus judecării, să fie de fapt cetit și cum-pănit de el însuși. Nainte vreme după dejun își aprindea o țigară, acum însă n'o mai face, căci are greutate de respirat și medicul i-a oprit fumatul acesta, căci spune că chiar țigările cele tari ce folosea i-au cauzat greutatea de care suferă acum. — Pe la 7 ore i se prezintă lista de bucate compusă de bucătar. M. Sa șterge mâncările propuse, lăsând numai pe acelea pe care le dorește de prânz. O mân-

Jertfele atentatului dela Dobrișin: Cel dela dreapta, e Vicarul Jăczkovic, cel din mijloc fiscul episcopiei și cel din stânga secretarul episcopului. toți trei uciși de bombă, fiind pe lângă pachet și lucrând la destacea lui.

care favorite a M. Sale e mazărea verde. Nu bea numai vinul alb de Grinzing. Prânzește de regulat la 12 ore.

Apă însă, nu bea decât una singură: Apa din izvorul din Schönbrunn. În fiecare dimineață în Schönbrunn se umplu două sticle de câte zece litri cu apă prinsă proaspăt din izvorul favorit al M. Sale, și se trimit cu acceleratul la Pesta și aci sosesc pe la ora 2 d. a. Chiar și în manevre se trimite după M. Sa această apă, ori unde ar fi.

Ca o noutate a fost introdus de câțiva ani obiceiul, ca în odaia de lucru și în cea de dormit a M. Sale, să se aducă zilnic câteva *crengi proaspete de brad*, cari să dea a-sprime și sănătate aerului din odăi. Așa a ordonat medicul, și M. Sa ascultă și-l place și se simte bine.

După dejeuner, dacă e timp frumos, M. Sa se plimbă câțva timp prin grădina palatului, prin „Värkert“, purtând de regulă un bețișor subțire în mână, cu care are obiceiul de roscoleşte ca și cum ar desemna ori scrie, prin nisip. După plimbare, cetește jurnale. Doue le cetește mai ales, pe „Fremdenblatt“-ul din Viena și „Pester Lloyd“-ul din Pesta. Pe acestea ci-că le cetește zilnic, dar adesea și alte ziare.

În jurul M. Sale se află în toată

vremea, ca personal de curte, socotind și gendarmii de Curte și garda personală, câte 350 de oameni. Așa în Viena. Când vine la Pesta aduce cu sine câte 180 de persoane, afară de cele ce se află aci în serviciu permanent.

La Palatul din Buda servesc de rost 40 de persoane, iar când vine și Augustul Stăpân al Palatului, se mai angajează provizor vreo 80 de persoane de serviciu.

Sunt interesante serviciile la mesele de gală ce se dau la Curte. De pildă la un prânz delegațional iau parte cam 90 de persoane. Aceste persoane, pentru a fi servite repede și bine, sunt împărțite în reviruri de câte 9, și la aceste nouă persoane le stau la dispoziție câte 5 chelari, afară de turnătorii de vin. La un astfel de prânz se cer 55 chelari, iar fiindcă Curtea nu are decât 26, restul se cere „împrumut“ dela cele mai de frunte familii aristocrate.

RÂNDURI MĂRUNTE

Privind chipul din fruntea acestui număr al „Cosinzeii“, și cunoscând povestea lui, nu ne putem ascunde plăcuta emoțiune ce ne cuprinde inima în fața lui. Ni se prezintă aci 25 de copii săraci, adunați ca simpli băieți de țărani, de prin

Munții Apuseni, din Solnoc-Dobâca, din părțile Blajului, din jurul Sibiiului, de prin tot Ardealul, și așezați ca învățăcei de meserii în Sibiiu, cât la Români, cât la Sași.

Ca să țină în ei viuă dragostea pentru neamul din care au răsărit, „Reuniunea Sodalilor Români“ din Sibiiu, la stăruințele zelosului ei președinte V. Tordășianu, îi așază și-i sprijinește fel și fel, și-i adună și povățuește și-i însuflețește. Iar la zile potrivite îi dăruiește cu ce poate, ca să-i facă recunoscători celor ce se gândesc la ei. Înceosebi la Crăciun în fiecare an Reuniunea împarte între învățăceii români de meserii, vestminte. Și astan a îmbrăcat pe mulți, cu hăinițe sănătoase, calde, lucrate de măestrul român *Mihail Sinu*. (care începuse meseria ca sodal timar, dar nenorocindu-se în lucru, frângându-și un picior, a trecut, la 21 ani, la meseria de croitor și azi e croitor de frunte, avându-și casa sa în Sibiiu!) Pe hăinițe sunt cusute, la un colț al gulerului, literele *R. S. R.*, adică Reuniunea Sodalilor Români, — litere însă, pe cari dragii Românași, cu firea lor luătoare peste picior a năcazului vieții, le tâlcuesc: *Reuniunea Săracilor Români...* O fi că sunt săraci, și ca singuratici, și ca Reuniune, — dar fețele din chipul de aci, ni-i arată ca pe tot atâta băieți inteligenți, sănătoși, plini de vicață și de voce bună, — frumoașă nădejde a viitorului meseriilor române!

Chipul de azi ne arată o grupă de 25 de inși din cei ajutați de Reuniune, în mijloc cu președintele lor, — dar ajutoarații sunt până a-

cum de 50—60. Printre cei din chip sunt și 3 băieți, ce-s încă numai scolari, dar de pe acum s'au înștiințat că vor intra în toamnă la meserie, — și așa au fost ajutamați de pe acum și ei. Mai ales acest fapt, că copii încă pe băncile școlii, să doresc a intra în șirul învățăcelilor români ocrotiți de Reuniunea Sodalilor români sibieni, e o dovadă mult grăitoare despre activitatea intr'adevăr binecuvântată și dătătoare de roadă, a Reuniunii, a președintelui ei și a celor mai devotați membri ai ei. Bun serviciu se face înaintării neamului nostru prin o astfel de muncă.

*

Episcopul Miklosy, căruia i-a fost menită bomba trimisă la Dobrițin, dar care a scăpat, fiind chemat la telefon, în clipa când cei trei de sus au desfăcut pachetul cu „darul”, cu bomba.

Monumentul lui Vlaicu. Domnul profesor Dr. Alexandru Bogdan scrie un frumos și însuflețit articol despre schița de monument a lui Vlaicu, pe care a făcut-o sculptorul Medrea din Brașov și după ce interpretează liniile croite de dalta măestrului pe marmoră, cere ca monumentul lui Vlaicu după această schiță să se facă... Fără ca să discutăm asupra acestei schițe de monument, îndrăsnim totuși să spunem, că o reclamă de pe-acum pentru ea, nu e potrivită. Noi credem, că va trebui să se publice pentru monumentul lui Vlaicu concurs, ca toți sculptorii, — și cei din România, căci doar Vlaicu tocmai simbolul unirei e, — să se entuziasmeze și să încerce a ciopli în marmoră visul măreț al eroului căzut. De unde se poate ști, că în creerii râvnitori ai unui alt sculptor, nu se va închege ceva mai frumos și mai măreț, decum e schița

dului Medrea? Firește, ar fi și pentru noi o mândrie locală deosebită, dacă încredințarea pentru acest monument, o va primi-o dl Medrea, fiind dânsul ardelean. Dar la caz, că va răsări alta mai succesă, nu e permis să fim preocupați de acest sentiment local ardelenesc, căci lui Vlaicu trebuie să i se ridice cel mai măreț monument, ce se va creia de mână românească.

Ar fi mai cu cale, ca deocamdată să se aleagă o comisie, din oamenii noștri pricepuți, căreia să-i fie încredințată întreagă afacerea cu monumentul lui Vlaicu.

*

Rotativele lui „Times“. Marele și vechiul ziar englez „Times“ (Timpul) care apare de 128 de ani, — se tipărește cu ajutorul alor trei mașini rotative, cele mai mari din câte se cunosc în toată arta tipografică de pe glob. Fiecare din aceste mașini poate tipări pe oră 30.000 de foi de câte 30 de pagini! Sunt niște colosuri de mașini, fără rivale în lume.

Și când îți samă de faptul, că la 1785, când a apărut întâiul număr al acestei foi, ea eră mai mult o jucărie a întemeietorului ei, a tipografului Walter, care aranjindu-și o tipografie, a început a scoate și o foaie, nu atât că s'ar fi simțit lipsa ei, ci că el voia să-și ocupe tipografia când nu prea aveă alt lucru. Scotea câteva sute de exemplare abia.

Prin stăruință însă, prin diligență rară, a făcut ca foaia lui să prindă aripi nu peste multă vreme și să iee un avânt, care să lărgească căile gazetăriei care pe acea vreme își trăia copilăria, chiar și în Anglia. Iar azi ziarul mic de atunci, e o putere în stat și e cetit peste tot globul, în nesfârșitele hotare stăpânite de Marea Britanie, — ba și încolo în centrele mai de cultură, unde se urmărește vieța și munca Angliei celei serioase și grave.

Biserica românească în Ierusalim. Lumea creștină își întoarce și azi cu evlavie ochii spre Răsăritul îndepărtat, unde a pățimit și a învățat Mântuitorul, cu două mii de ani înainte. Mai ales creștinii, în sufletul cărora credința e încă tare și vie, privesc cu gândul lor adesea spre Mormântul sfânt din Ierusalim și în adâncul inimei ridică o rugăciune fierbinte spre Acel, care le aude toate și mângăie pe toți. Intre aceștia se sflă mulți cari își țin de o sfântă datorință, ca să peregrineze cel puțin odată în vieța la melea-

gurile acelea biblice, ca în sufletul lor să se poată cu atât mai ușor înălța spre Cel, dela care așteaptă mântuire. Pentru acești peregrini s'au ridicat în Ierusalim biserici, în cari răsună deosebite limbi și numai noi n'am avut încă o biserică în care să se înalțe cântecul sfânt în limba noastră. Nu peste mult însă vom aveă-o, mulțumită reginei Carmen Sylva, care s'a pus în fruntea unei liği pentru ridicarea bisericii românești în Ierusalim.

*

Lumea peste 100 de ani, privită prin ochelarii sufragetelor.. O isteță americană a scris o piesă teatrală sub titlul: „Anno 2013“ iar acum o joacă ca „2014“, zugrăvind în ea, după cea mai bogată fantazie de sufragetă, cum va fi lumea peste 100 de ani. Apoi va fi frumoasă de tot: Cele două sexe vor fi cu totul egale! Până și în îmbrăcăminte, nu se va mai deosebi bărbatul de femeie: vor purta haine ce seamănă cu portul turcesc de azi, nădragi largi și turban. — Sărutul va fi, din punct de vedere higienic, cu totul oprit! Și amorații își vor strânge numai mâna cu multă căldură, ca azi doi prietini ce nu s'au văzut demult. Dar de gurița dragei, nu e iertat să se mai atingă iubitul.

Vieța în căsnicie va fi și ea mai dreaptă ca azi: Și bărbatul va trebui să ajute la lucrurile de cugă, ca și femeia. Sau pe rând, azi fierbe unul, mâne celalalt. Și vasele au să le spele împreună în semn de deplină egalitate! Dar nu cu mijloace mici așa ca azi, cu spălătoarea plină de cenușe, ci, fiindcă tehnica se va desvoltă colosal, vor fi mașini pentru toate. Numai dă drumul la mașină, că face ea singură aproape tot...

Piesa produce mare haz și a adus un flumos profit casei partidului sufragetelor, în favorul căreia s'a jucat și se mai joacă. Lumea azi râde de ea, dar mai știi de n'o fi așa peste 100 de ani?

*

Răsul. De pe multe din manifestările spontane ale omului se poate cunoaște caracterul lui, căci între felul cum se manifestează sufletul și între caracterul cuiva, e legătură strânsă. Din studiile unui medic aflăm de pildă interesante păreri despre răs. Acesta afirmă, în urma îndelungatelor sale observări, că bărbații cari răs cu a, sunt de obicei scini, nevinovați, blânzi; femeile schimbăcioase la fire, vorbărețe și nu știu

să țină nimic în secret. Cei cari râd cu e, sunt nervoși, melancolici și se îndoiesc de orice. Cei în a căror răs se remarcă o, sunt oameni sinceri și marinimoși. Cu i, râd de regulă copiii și femeile blonde. Cari au în răs u, sunt mincinoși, fățarnici, defaimatori și fără cinste. — Credem, că părerile medicului nu sunt sfânta scriptură.

Puține insecte au sălbătăcia furnicilor. În copilărie, când mă urcam prin copaci, toată groaza mea erau furnicile. Nu odată mi s'a întâmplat să sufăr greutatea mușcăturilor lor.

Când din întâmplare le văd în jurul unui cadavru de animal sau insectă, gândul mă întoarce la acele zile de vară, când ca copil mă văicăram urât în urma ciupelilor veninoase ale sălbatecelor furnici.

Ele știu să atace și animale vii, pe cari odată învinse, cearcă să le curețe de carne și să le lase numai scheletul. Pentru viermi, omizi și purecii plantelor, furnicile sunt cei mai mari dușmani.

Întâmplarea m'a făcut să fiu martor la atacul unei furnici împotriva unui vierme de mătasă. Viermele eră aproape de vremea, când, sătul, căută loc pentru urzirea gogoșei sale. Se întâmplase să cadă de pe masa pe care primea mâncare. Alb și străveziu, cu pelița de tot subțire, înaintă cu greu pe sub masă. Îndată îi ieși în cale o furnică dintre cele mai mici. Deocamdată ea se opri și-l privi de departe... îi dete ocol ca și lupul când vrea să atace un bou. Se apropiă de vierme, îl atinge cu aripile ei și se retrage apoi. Viermele greoi și cu botul lung par'că nici nu o băga în seamă.

În cele din urmă furnica îl atacă la partea de dinapoi. Un clește foarte mic se implântă în pelița nobilului vierme, care părea un uriaș lângă o furnică atât de mică.

Vermele greu atins, nu poate să-și întoarcă botul înapoi ca să se apere. El se întoarce mereu pe spate, se rostogolește când pe o parte când pe alta, pe când furnica îl ținea mereu

Probă de pompieri, făcută în jurul Palatului Regal din Berlin. Urcați pe ferestrele cupolelor și pe felurite puncte ale coperișului, de acolo azvârl raze puternice de apă în sus și 'n jos, ca în luptă cu focul! — Proba e făcută pe frontul de Sud al Palatului.

în cleștele ei micuțe. Grumazul lui pare tare și nu poate să se întoarcă, decât cu tot corpul, iar mersul lui e foarte încet. În felul acesta viermele nostru poate fi ușor atacat de furnici. El nu are nici o armă de apărare.

Nu am privit mult lupta dintre vierme și furnică, căci numai decât i-am despărțit. Furnica ucigașă a luat fuga și a dispărut, în vreme ce viermele își urma încet drumul. Cleștele furnicii lăsase în pielea lui un semn foarte mic. L-am ridicat și l-am pus între camarazii lui. Mi s'a spus însă, în urmă, de un cunoscător, că viermele nu va scăpa de moarte. Și se prea poate, căci otrava vărsată de furnică în rană, e foarte puternică.

L-am pierdut însă din vedere printre ceilalți și nu știu ce s'o fi ales cu el mai târziu.

Peste câteva zile am surprins iarăși altă luptă între alt vierme și o furnică. Aceleași svârcoliri și tăvăleli desnădăjduite. Viermele se cunoștea că eră de mult atacat, căci purta multe semne cu mult mai grele, din care curgea apă limpede. L-am scăpat și pe acesta, dar eră atât de obosit, încât nu mai mișcă. Rănile erau de moarte. L-am pus deoparte pe o frunză. A doua zi l-am găsit mort.

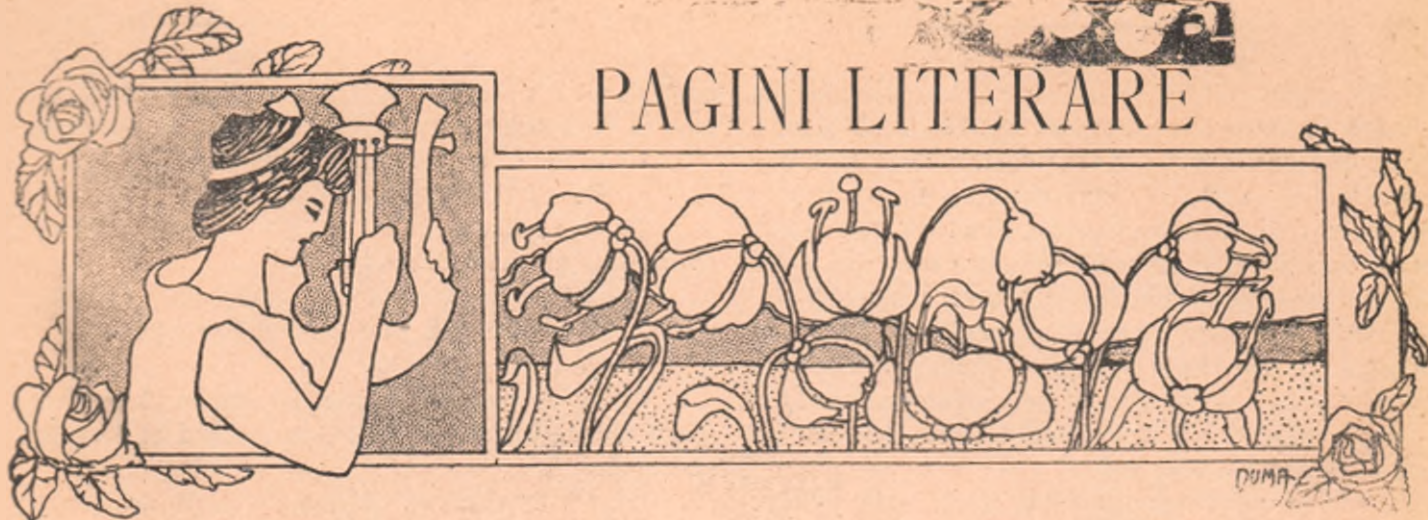
Furnica cea mult lăudată pentru hărnicia, cumințenia ei, omorâse un vierme atât de frumos și pe alocurea atât de scump.

Rugăm pe toți colaboratorii revistei noastre, ca manuscrisele, cari doresc să se publice în „Cosinzeana”, să binevolască a le trimite pe adresa redactorului nostru prim: dl *Sebastian Bornemisa*, Budapest.

VIII. Kofarog u. 5. I. 7.

PAGINI LITERARE

Jubirea mea curată...

Dedicație.

*Jubirea mea curată, fără margini,
În fiecare zi duios te cântă,
Și în hlamidă scumpă de regină,
Ca pe-o regină scumpă te 'nvesmântă.*

*Biserica ți-am ridicat în suflet,
Și te ador cum nu se poate spune,
Te-ador și plâng și 'n fiecare zi
Eu îți jertfesc, frumoasa mea minune.*

*Cu sufletul setos de-o mângâiere
Te chiem mereu, să-mi ieși mereu în cale,
Să mă alinți cu ochii de lumină
Și vraja dulce-a farmecelor tale.*

*Dar nu 'nțelegi... Chemarea mea zadarnic
Și fără rost pe dinainte-ți trece,
Că te abați și azi, ca 'n totdeauna,
Nepăsătoare 'n drumul meu și rece.*

RADU MĂRGEAN

DRAMA

AL. CAZABAN

Încă tânără, frumoasă, bogată, soția unui politician mare, dna Olga Sidereanu ar putea foarte bine să fie mulțumită de norocul pe care i-l'a dat Dumnezeu.

Numele bărbatului său, o puneă în rândul celor mai de seamă doamne din înalta noastră societate. Toate ușile-i sunt deschise, și toată lumea i se închină, ca în fața unei regine.

Totuș doamna Sidereanu nu-i mulțumită. O tris-

teșă ascunsă o roade pe tăcule, și o va îmbătrâni înaintea de vreme.

De câte ori citește prin gazete, un nou succes de al lui Sidereanu, fie că a ținut un discurs de seamă în parlament, fie că a dat o deslegare unei chestiuni încurcate de economie politică, — doamna simte, odată cu mândria de a fi soția unui astfel de om, și o părere de rău, care îi pricinuește o adevărată suferință. La început, nu-și dădea seama de cele ce se petrec în sufletul ei, dar cu cât trecea timpul și cu cât renumele lui bărbatu-su răsună mai tare și mai impunător, cu atât i se lămuria în minte, că toată suferința ei eră pricinuită numai de succesele lui Sidereanu. Se simțea nenorocită, văzându-se din ce în ce mai mică față de bărbatul ei. Și tot visul ei de fată, a fost să se mărite cu un om, cărui ea să fie, dacă nu mai superioară, cel puțin la aceiaș înălțime. N'a înțeles niciodată, ca o femeie să fie jucărie în mâna bărbatului.

Cu toată gloria și renumele lui, Sidereanu nu se schimbaseră de loc față de nevasta lui și o privea cu aceiași dragoste, ca și mai înainte. E drept că nu mai stă așa mult de vorbă cu ea, dar asta din pricina ireburilor lui, cari nu-i mai dădeau răgaz să-și piardă vremea cu discuțiuni ce n-au legături cu afacerile partidului.

Într'o zi, după masă, Sidereanu cum eră chemat la o consfătuire a membrilor din comitetului executiv, plecă așa de grăbit, că nici nu mai avu vreme să-și ia „adio“ dela nevastă.

Lipsa asta a lui de luare-aminte, o jigni adânc. Iar seara, când Sidereanu se întorcea încântat de cele petrecute la consfătuire, ea îl primi cu o răceală de ghiață. Și când, surprins de schimbarea asta, o întrebă ce are, îi răspunse din vârful buzelor:

— Cum, ți-ai adus aminte că trăesc? Desigur un om așa de mare.., viitor ministru, să mai poate uita la o așa... nenorocită!!...

Ascunzându-și un zâmbet de mulțumire, politicianul o dojeni părintește: „Nu ești cuminte de loc!. Se poate să fii așa de copilăroasă?”

— Da, copilăroasă... da, sunt o copilă... o proastă... Da, se înțelege... Un om ilustru...

În camera ei, fu prinsă de o criză de nervi. La culcare, ca de obicei, se puse să răsfoiască ziarele. Fotografia unei femei îi atrase luarea aminte. Eră o cunoscută de a ei, nevasta unui deputat, — prieten de aproape al lui Sidereanu. Se jucase la teatru piesa ei, și cum avusese oarecare succes, gazeta, pe lângă laudele ce-i aducea, publică și fotografia autoarei.

Dna Sidereanu rămase cu ochii în plafon, nemșcată. Cu un suspin adânc, se gândi la mulțumirea pe care trebuie s'o fi simțit femeia scriitoare, când deschise gazeta care o laudă. Iată o femeie cu care se poate mândri bărbatul ei!

Avu somnul neliniștit. Mai târziu însă, o idee minunată, o adormi cu un surâs de mulțumire în colțul gurii. Așa o găsi Sidereanu când intră în camera ei de culcare.

Simțindu-l, se trezi zâmbitoare și ceru iertare pentru purtarea ei de aseară.

Cum plecă Sidereanu, sprintenă ca o căprioară, Olga intră în camera lui de lucru. Toată hârtia albă pe care a avut-o politicianul în biroul său, femeia i-o luă fără milă.

Fără să mai treacă pe la bucătărie ca să dea ordine, — cum îi era obiceiul, dna Sidereanu se închise în camera ei. A trebuit s'o cheme de trei ori la masă, până ce s'a hotărât să-și părăsească odaia.

Intră în sufragerie, dreaptă, privindu-și bărbatul altfel de cum îl privise până atunci.

Toldeauna preocupată, întoldeauna cu o lucire de mulțumire în ochi! Schimbarea asta începea să-l îngâdureze pe Sidereanu. Simțea că se petrecuse ceva nou în sufletul și mintea femeii lui.

Într-o zi, după masă, o întrebă ceva, dar nu căpătă nici un răspuns. Cu ochii la cer, femeia lui se gândea la cine știe ce.

Alt'dată vestind-o că pe o rudă de a lui a lovit-o o nenorocire, ea îi răspunse, fără să știe ce spune:

— Foarte bine... Foarte bine!

Sidereanu plecă la Camera, cu o apăsare de plumb în inimă. Venise cu gândul s'anuușe o interpellare ministrului de Interne, dar nu simți nici un imbold la vorbă. Cei mai de aproape dintre colegii lui, au și băgat de seamă, că pe Sidereanu trebuie să-l muncască niște gânduri înafară de preocupările lui politice. De asta, nici unul nu veni să-l întrebe de ce nu anunță interpellarea.

Deși erau chestiuni însemnate „la ordinea zilei”, Sidereanu părăsi desbaterile, cu două ciasuri înainte. Se aruncă în cea dintâi irășură și se îndreptă spre casă.

Cum sui scările, o întreabă pe servitoarea care venise să-i deschidă:

— Doamna-i acasă?

— Acasă!

— A fost cineva?

— Nimeni.

Sidereanu răsuflă mai ușurat și se duse glonț

spre camera nevastei. Cum atinse clanța, simți un ghimpe în inimă. Ușa era încuiată. Bătu cu putere.

— Cine-i?.. auzi vocea femeiei.

— Eu sun!.. Deschide!

După o zăbavă care l-se păru un ceas, Sidereanu putu să intre în casă.

O găsi pe nevasta lui cam încurcată, cu o privire de grîjă îndreptată spre saltarul biuroului.

— De ce te-ai închis?

În loc de răspuns, femeia izbucni în răs, și se așeză repede în fața biuroului, ca și când ar fi căutat să-l apere.

Infuriat de răsul ei, Sidereanu o dete de oparte.

— Ce-ai ascuns acolo!

Și până să mai aștepte răspunsu, trase cu furie saltarul. Își băgă mâinele în hârtii cu palimă și le scoase la lumină, cu un răs sălbatec:

— Te-am prins!!!

Da, cum își aruncă ochii pe cea dintâi filă, rămase aproape prostii. O roșeață de foc îi aprinse obrazul.

Mulțumită și mândră că-l vede așa de umiliț, ea îl luă de sus:

— Știi că ești bun să te vâr în piesa mea!..

Tot îmi trebuie un personaj ridicol...

Dar când credeă că-l strivește sub privirea ei disprețuitoare, politicianul revednindu-și în fire, izbucni deodată într'un hohot de răs:

— Cum, tu scrii o piesă de teatru!.. o dramă!..

Vai, Olgo, ai înebunit?! Te rog nu te mai face de răs!..

Cuvintele lui o pălmuiră. Cu o furie de tigroaică îi smuci manuscriptul din mână, și se puse să-l rupă în mii de bucăți.

Când nu mai rămase cu nimic în mână, căzu într'un jeț și începu să plângă cu hohote.

Liniște

*S'aplec — falduri de rochi albe — crengi mătăsoase de mesteacăn
Și ca pe-un sân de fată mare, pe apă umbra să așterne,
Un cer tivit cu fir de aur s'oglundă 'n umbra șoptitoare
Iar din pădure vin miresme și-o liniște ca de vecerne.*

*S'ietnice, o rugă dulce în cor frunzișurile 'ngundă,
Țin ison florile albastre la gât cu salbe de mărgele,
Cărări de-argint pe câmpul bolșei însamnă părții de zăpadă
Când luna scoate 'n vileag chipul de dup'albastrele perdele.*

*Atâta liniște-i, de par'că aud pământul cum răsuflă
Și cum oștează 'n umbră iarba spre sânul apei aplecată;
O primadonă ne 'ntrecută, prlvighetoarea cantă 'n luncă,
Iar noaptea o ascultă tristă, ca o femeie 'namorată...*

D. Iov.

RAIUL LUPILOR

JEAN BART

De trei săptămâni umblam pe malul Prutului. Eram însărcinat cu niște ridicări topografice pentru regularea frontierei.

Ajunsesem cu lucrarea până la marginea unei păduri străvechi; fermecat de frumuseța unei zile aurii de toamnă, sătul și amețit de atâtea unghiuri, azimuturi și triangulații, mă culcasem cu mantaua făcută pernă sub cap, pe salteaua moale de mușchiu verde, la rădăcina unui ulm bătrân și falnic, par'că anume pus de strajă la capătul potecii care tăia în curmeziș pădurea bogată, ca peria de deasă.

Stam la umbră sub streșina de frunze și sorbiam adânc mirosul îmbătător de tei, pe care-l cernea adierea vântului prin desimea întunecată a pădurii. Singur în tăcerea tainică a firii amorțite, visam cu ochii închiși pe jumătate, abia urmărind pânza apei Prutului, ce șerpuia a lene, în scurte cotituri, până se pierdea în zare. Departe, șesurile păreau că se împreună, vederea înșelată ștergea hotarul și nu mai deosebea pământul nostru de cel ce a fost odată al nostru.

Pe cerul limpede, un singur nouraș alb își destrămă marginea de coama dealurilor din Basarabia.

Privind spre hotarul mării împărății rusești, mă încercă aceeași sfială, care m'apasă de câteori pășesc granița țării mele.

Pământul pe care îl simți tare și sigur sub tălpile picioarelor, cu câtă bucurie îl prețuiești atunci, când de pe țarm privești apa în largul necunoscutei și mișcătoarei mări!

Nici o vietate nu simțeam în jurul meu. Frunzele abia se clătinau molatec pe codițele lor slăbite, șoptind sfioase în limba lor, o veste tristă, pe care le-o suflase vântul celor dintâi fiori de toamnă.

Legănat de freamătul pădurii, somnul mă fură pe nesimțite.

Nu știu cât am zăcut în toropeala asta dulce a lenei, până ce pofta de fumat mă invinse. Scotocindu-mi toate buzunarele, m'am încredințat, că n'am nici un chibrit. Așteptam. Mi se pareă că aud niște șgomote în depărtare. Îmi ascuții auzul. Ecoul unor bătăi rare și măsurate, cădeă adus de vânt în niște oftări adânci, scăpate din inima pădurii. Erau lovituri de secure, — tăia cineva lemne departe.

Într'un târziu, când lumina începă să scadă și-o umbră fumurie prinse a învălui dealurile de peste Prut, mă hotării să mă întorc în sat.

Un om se ivi ieșind din pădure. Se opri sub bolta de frunze, în capătul potecii care străpungea ca un tunel adâncă întunecime a pădurii.

— Bună vreme, bădică!... nu cumva ai vreun chibrit la îndemână, că aștept cu țigara făcută de un ceas!

— Poi!.. chibrituri nu prea putem avea, dar om scăpără o țără și foc pentru o țigară tot trebuie să găsim.

În timp ce el își scotea amnarul și iasca din chimirul lat, bătut în ținte galbene, eu îl cercetam din ochi.

Înalt, adus puțin de spate, cu pletele cărunte, niște sprâncene stufoase îi umbreau ochii mari și negri.

Își ținea subțioară săcurea, și minteanul scurt îi stă aruncat numai pe un umăr.

Dintr'odată îmi plăcu înfățișarea și vorba lui așezată. Simții că am în față un om al pământului, cumpănit la vorbă și la judecată.

Am aprins țigara și i-am dat pachetul meu de tutun.

— Îi de cel bun, de oraș.

Am pornit-o amândoi alături, pe marginea pădurii, spre malul Prutului.

Suflarea ascuțită a unui vânt de nord, începu a se simți deodată; vârfurile copacilor se plecară lovindu-se într'un vuet pe elung și tulburat.

— A început iar să sufle Cazacul.

— Care cazac?, întreb eu.

— Așa-i zicem noi vântului ista, care ne vine de dincolo, dela Muscali.

Apoi tăcu. Simțeam cum mă cercetează cu coada ochiului din mers.

Avea să-mi spue ceva și nu știă cum se înceapă.

— Mă rog matali, să nu vă fie cu bănuială, dar pe la noi prin sat când ajungeți cu măsuratul pământului?... că vă așteaptă oam nii ca pe Hristos.

— Apoi eu mășor numai granița, nu sunt trimis pentru împărțire de pământ, cum veți fi crezând.

Un zimbet de neîncredere îi alunecă pe buze, sub mustața groasă, tăiată scurt.

— Doar Prutul e granița noastră... dar eu îmi dau cu ideia, că dacă te apuci să mășori pământul, trebuie să-l începi de undeva, dela un capăt... și statul a găsit să-l înceapă de aici, de pe marginea Prutului.

În zadar m'am încercat să-l fac să înțeleagă că eu nu sunt venit să lucrez pentru împărțire de pământ. Mă ascultă cu neîncredere, urmându-și judecata lui.

— Apoi mai bine face statul acum că trimite alde dvoastră, c'a văzut și el ce-au pățit bieții oameni cu inginerii de ceilalți, țivili... E drept că lumea s'a înmulțit, dar statul are, slavă Domnului, destul pământ; ia să se facă odată împărțeală dreaptă... adecă noi ai cui sântem?... nu sântem tot ai statului... că dacă facem armată, nu se chiamă că tot noi apărăm țara asta?... Ia uite, cât vezi cu ochii, deoparte și de alta a Prutului, tot sate răzășești au fost din vechime. Dar am sărăcit de tot acuma, și hrisoavele pe care le avem dela Ștefan cel Mare, cu câte zece peceți pe ele, le ținem acuma la icoane, că alta n'avem ce face cu ele. Pământurile noastre țineau tot una, de colea dela pădurea asta, ce-i zice Raiul Lupilor, și până dincolo peste Prut, cât prinde ochiul în zare, până la geana cea de deal în Basarabia.

Frământat de gânduri, ascultam în tăcere. Iarăși fără să vreau, pusesem degetul pe rana dureroasă, pe care mă feream s'o mai ating, deși o vedeam sângerând sub ochii mei la fiecare pas. Același fel de judecată încolțit în atâtea minți, aceeași plângere înăbușită în atâtea inimi, aceeași căutătură încrunțată o văzusem scăpărând în ochii întunecați ai tuturor celor, pe care îi întâlnisem în satele de răzeși scăpătați pe șesul sărăcăcios al Prutului.

Dela o vreme pierdusem încrederea în leacul cuvintelor mângăietoare. Nu mai îndrăzneam să încerc nimic; priveam și ascultam indurerat și desarmat, ca cioplitorul care își aruncă dalta prea slabă, ca să în-

vingă tăria unui bloc de stâncă de granit. Alevărul crud adesea îl ocoleam cu un fel de laș tate și căutam să fug schimbând șirul gândirii, de aceea mă legam de câte o vorbă care îmi servea ca punte de scăpare.

— Raiul Lupilor... de ce îi spune pădurii aceleia Raiul Lupilor?

— Apoi dacă a păzit-o lupii.. cum te gândești că s'a păstrat pădurea asta așa de deasă până acum?

— Cum a fost păzită de lupi?, întreb eu mirat.

— Am avut noi aici un boier, conu Iorgu Tulbure, Dumnezeu să-l ierte, că i-or fi putrezit și ciolanele, dar amarnică inimă de Român. Avea el ce avea cu pădurarii, zicea el că n'a întâlnit pădurar cinstit. Și ca să facă dovadă, i-a și încercat odată. Mai de mult, când a fost el numit prefect, a strâns pe toți pădurarii din județ și le-a spus, că a venit ordin precum ca statul de acum înainte a tăiat leafa la pădurari. Care vrea să stea fără leafă, bine, care nu, atâta pagubă. Vreo câțiva s'au încercat să zică ceva... că e greu... cum o să trăim așa... c'avem case, copii... mă rog, ca omul când îl strângi în chingi. Apoi au ieșit afară de s'au sfătuit ei între ei ce-i de făcut. După aceea s'au ales câțiva care au intrat iar la prefect și au zis că toți pădurarii s'au hotărât să rămână la posturile lor și fără leafă, că dacă au apucat meser a asta, se țin de ea.

— Bine, oameni buni, dacă-i așa, duceți-vă pe la posturile voastre și căutați de vă faceți datoria și serviciul vostru ca și până acum, le a spus conu Iorgu, și ci-că a prins a zimbi acru pe sub mustățile lui roșii țapoase.

N'a trecut mai mult ca vreo două luni și iar a pus să-i cheme la prefectură pe toți pădurarii din județ.

Au prins a se bucura oamenii, gândind că are să le dea leafa de mai înainte.

Când colo, prefectul le spune că statul a pus o taxă de cincizeci de franci pe an pentru oricine vrea să aibă dreptul de a fi pădurar la stat. Au început pădurarii a se plânge, că după ce li s'a tăiat leafa, acuma li se pune și taxă... că de unde au să plătească ei atâta bani, dar la toată urma s'au înțeles că n'au alt chip, decât să plătească taxa și să rămâie în slujbă, că dacă asta li-i meseria, ce au să facă alta. Atunci l-a prins un ris amar pe conu Iorgu și unde a sărit deodată de pe scaun și a început a se răsti și a injură: afară, mișeilor... voi sunteți omizile pădurilor!.. Și i-a dat pe toți afară din slujbă. A pus pe alții noi, dar nici aceia nu au fost mai buni decât cei vechi.

Dupăce a ieșit conu Iorgu din prefectură și s'a retras aici pe Prut, la moșia părintească, cel întâi lucru care l-a făcut, a fost să dea afară pe toți păzitorii, pe care i-a găsit pe moșia lui.

— Nu am încredere în oameni, zicea el, am să-mi aduc lupi să-mi păzască moșia.

Și de atunci picior de om n'a mai călcat în pădurea cea, nici scârțâit de ferestruu, nici bocănit de săcure, nici bubuit de pușcă nu s'a mai auzit pe acolo, ferească sfântul!

Cum murea omului o vită, boierul o și cumpără, ba trimetea și prin satele vecine de adună toate vitele pierite, ducea hoiturile până în marginea pădurii, și fiarele aduse de miros veneau de-și luau

tainul, îl sfășiau, luându-și fiecare partea cu care intră la întunerecul pădurii, ca să se ospăteze.

Nu era chip să lași noaptea afară vreo vită. Se înmulțiseră dihanii, de par'că veneau din toate părțile lumii, ca și cum ar fi mers vestea dela unii la alții că acolo-i traiul bun, așa se strângeau. Mai cu seamă iarna veneau potăile de lupi pe ghiață de peste Prut. Creștea și se indesa, sălbătăcindu-se, pădurea asta neumblată. Copacii își încălceau crengile, că nu mai era chip de străbătut, frunzele căzute se spulbereau de vânturi și din vârtejuri, se strângeau în troene, unde zăceau putrezind în umezeala pământului, până la care nu mai răsbea niciodată lumina soarelui.

Eră câte o urgie de iarnă geroasă, de crepau pietrele și înghețau păsările pe crengile copacilor, căzând jos moarte în zăpadă, și la noi în sat nici o legătură de uscături nu era slobod omul să ridice din pădurea boierului. Ardeau și oamenii stuf din bălțile de pe șesul Prutului.

— „Mâncal-ar lupii pe care îi iubește el“, așa îl blăstămau femeile din sat pe conu Iorgu, când li se răcea vatra în casă.

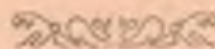
Și blăstămul s'a împlinit întocmai. Într'o noapte, prin postul Crăciunului, viscoalea amarnic și mugea vântul de nu era chip să scoți capul afară, se auzeau urletele lupilor pe sub ferestrele caselor, de ne minunam cu toții ce poate să fie.

Și când s'a luminat de ziuă, tot satul aflase, că pe conu Iorgu Tulbure l-au mâncat lupii în marginea pădurii. Nu i-au găsit decât picioarele dela genunchi în jos, băgate în cismele lui de iuft rusesc, dărele roșii pe albul zăpezii se pierdeau în desișul pădurii și vreo câteva sdrențe din îmbrăcămîntea sfășiată de dihanii în lupta lor.

Ce să fi căutat boierul pe acolo pe o așa noapte? Prepusuri și scornituri au fost multe, dar nu s'a putut nimic dovedi. Ci-că se ducea el uneori noaptea la moara de vânt de pe deal, din marginea pădurii. E drept că morărița, nevasta lui Toma Nistor, era o șerpoaică de femei fără păreche, cu niște ochi plini de foc și de păcate. Unii ziceau că oamenii l-ar fi ucis și pe urmă l-ar fi adus în marginea pădurii ca să-l rupă lupii și să nu se mai cunoască urma. Alții ziceau că au auzit țipete, dar anume n'au voit să iasă să-i dea ajutor.

Pe moșie, după el, a intrat fecioru-so, conu Țilică, dupăce s'a întors din străinătate. În vreo patru ani el a bătut moșia la cărți și pe urmă s'a impușcat; acum o ține un boier dela București.

Povestirea era pe sfârșite când am intrat pe poarta satului. Fără să vreau, mi-am întors capul înapoi spre Raiul Lupilor. Pădurea cea neagră și plină de taine, părea o pată neagră pe orizontul însângerat de flăcările apusului.

Citiți splendidul roman „Misterul poetului“ de Antonio Fogazzaro.
Editura: „Librăriei S. Bornemisa“,
Orăștie. — Prețul 2 coroane, franco.

Răvaș

Am pornit în zări departe...
 Cine știe, mândră fată,
 Dacă 'n calea ta vre-odată,
 Blestemat de-al tău cuvânt,
 Vei zări un trist mormânt
 Fără cruce
 Fără flori,
 Ocolit de călători!..
 Un mormânt uitat de lume,
 Făr' de cruce, făr' de nume,
 La o margine de drum!..
 Tu să treci nepăsătoare,
 Să nu lași pe el vreo floare
 Sau vreo lacrimă să cerni...
 Ai fugit de cel ce-i poartă
 Nenorocul și 'ntristarea!..
 Fugi departe,
 Fugi nălucă,
 Nu te-atinge de scânteie,
 Ai s'aprinzi întreg trecutul
 Și te blestemă pământul
 C-ai știut să minți, femeie,
 Și să sfărâmi o credință...
 Nu te-atinge,
 Căci blestemul
 Te doboară și pe tine
 Cum m-a doborât pe mine
 Necredința ta, femeie!

G. VLĂDESCU-ALBEȘTI

POPA ENACHE

TOMA FLORESCU

Eră un creștin teafăr și voinic Popa Enache.
 Împlinise jumătate veac de când slujea bisericii,
 dar barba-i încăruntise d'abiă.
 Îl iubeau nevoe mare poporarii și toți îi dădeau
 cuvenita cinste, ca unui preot bătrân ce eră.
 La biserică, nimeni nu glăsuia cu mai multă evlavie,
 ca sfinția sa, *Apostolul* și *Evangelia*, iar la Paști așa
 frumos cântă din *prohod*, de parcă te slăvea.
 Purta multă 'nversunare popa Enache împotriva
 femeilor, și chiar în mijlocul bisericii le zicea câte o-
 dată, la miruit: „Bagă de seamă, cuconiță, când pupi
 icoana, să n'o mânjești cu roșata de pe buze!” sau:

„De nu ți-aș vedeă făina de pe obraz, ași crede că
 sprâncenele ți-au albit de bătrânețe!”

Pe uliță, sfinția-sa mai totdeauna își găsea de
 lucru, căci ori dojeneă vre-un copil pe care-l vedeă ju-
 când arșice, ori puneă ochii pe vre-un câne haimana
 și zvârlea cu bățul după el.

Avea mai cu osebite slăbiciune să strice jocurile
 bieților copii. Pe lângă casa popii se făcea iarna o
 ghiată mare și lucioasă. Numai ce vedeai pe ștregarii
 de băeți, cum se repezeau unul după altul, lunecând
 până în celalalt capăt al gheței. Popa, cum îi auzea
 din casă, se ivea în poartă, legat cu o basma galbenă
 la cap. Toată haita se puneă pe fugă, cu multă 'nsu-
 fletire, iar părintele, bombănind, începeă să ciocărtească
 ghița cu toporul.

Mă duceam cu mama, uneori, pe la sfinția sa. Ne
 primeă într'o odăiță, în care se află un pat de scânduri,
 așternut cu o velință vârgată roșu cu verde.

Sfinția sa ședea turcește în mijlocul patului și
 cetea, cu ochelarii pe nas, dintr'un ceaslov.

După ce ne cinstea cu cafeaua ce o făcea singur,
 într'o ulciță de pământ, mai vorbeă ce mai vorbeă și
 la urmă își potriveă ochelarii, apucă ceaslovul și ne
 ziceă:

„Acum ascultați, c'o să vă cetesc ceva din viețile
 sfinților”. Și simțea o nespasă bucurie, când mă mi-
 nunam de sfântul Dumitru care, drept pocăință c'a ucis
 din greșală un pui de vrăbie, a umblat trei ierni cu
 picioarele goale prin zăpadă, sau de sfântul Gheorghe
 înfigând cu vitejie, sulita în spurcatul de balaur.

*

Nu eră prea bogat popa Enache, dar aveă nițică
 stare: un rând de case, două pogoane de vie și se
 mai zvoneă că și vreo câteva mii de lei.

Via o săpă și o legă însuși părintele, cu mâna
 sfinției sale. Prin Aprilie, îl vedeai cum își scotea că-
 ruța din șopron, o căruță veche și hodorogită, o în-
 cărcă până sus cu araci, inhămă două mârtoage de
 cai, se suiă în căruță și, pocnind din bici, ieșea pe
 poartă; lumea de pe drum se uită în urma sfinției sale,
 până-l pierdea din vedere, câinii lătrau ca la urs, iar
 drăcoșii de copii se țineau cărd după căruță, strigând
 în gura mare: „Popa Enache, uită-te popa Enache!”
 Popa nu zicea nici cărc, ci trăgeă bice bieților cai, go-
 nindu-i ca de frica morții.

*

Eră lacom, nevoe mare, părintele Enache. Așa,
 între altele, îi abătuse odată să plece cu botezul în
 cea din urmă zi a lunii.

— Dar bine, părinte, făceau bieții oameni, cru-
 cindu-se, în calendar vedem că mâne e zi 'ntâi, iar
 sfinția ta vii azi ca să ne botezi... parc'am fi păgâni!

— Apoi de, mâne am două parastasuri și trei
 molitfe, și n'o să pot umblă și cu căldărușa după go-
 loganii vostri.

Câteva săptămâni după astă nagodă, popa Enache
 s'a săvârșit deapururi întru Domnul.

De atunci copiii se dau fără sfială pe ghița de
 lângă casele lui, iar câinii haimana cutrecă nepăsători
 ulițele deardândul.

CRIMA LUI SYLVESTRE BONNARD

— 26 —

Roman de ANATOLE FRANCE — Trad. de VASILE STOICA

Domnișoara Prefere mă privi câteva clipe cu ochii mici, rotunzi și seci, cum nu i-i mai văzusem până atunci, apoi deveni iarăși binevoitoare și plină de gingășie, ca de obicei. Și zise cu glasul dulceag:

— Ah, savanții! Oamenii aceștia ai bibliotecii! Sunt ca niște copii. Da, domnule Bonnard, sunteți într-adevăr copil.

Apoi întorcându-se spre domnul Mouche, care tăcea mălc, cu nasul în dop, îi zise cu voce rugătoare:

— Oh nu-l, învinovăți! Nu-l învinovăți! Te rog să nu crezi ceva rău despre dânsul! Te rog foarte mult! Și în genunchi cad numai să-mi ascuți rugămintea.

Maiestrul Mouche privi la dop, fără să zică o vorbă.

Eram indignat; judecând după căldura, ce simțiam la cap, obrajii trebuie că-mi erau foarte roșii. Imprejurarea aceasta mă făcu, că înțeleg cuvintele, ce le auzii atunci străbătând prin zbârnăitul tâmpelor:

— Mă înfioară, bietul nostru prietin. Domnule Mouche, deschide, te rog, fereastra. O oblojală de arnică i-ar face bine.

Mă ridicai și fugii în stradă cu un nespus sentiment de groază și de desgust.

20 Decembre.

Opt zile n-am auzit vorbindu-se despre institutul Prefere. Ne mai putând sta fără noutăți despre Jeana și gândindu-mă, că acum chiar am datorința de a nu părăsi terenul, apucaii drumul spre Ternes.

Sala de așteptat îmi părea mai rece, mai umedă, mai vicleană, mai nesuferită, slujnica mai holbată și mai tăcută, decât oricând. Spusei, să înștiințeze pe Jeana. După o așteptare destul de lungă se ivi însfârșit domnișoara Prefere, gravă, palidă, cu buzele suptiate și ochii aspri.

— Îmi pare foarte rău, domnule, îmi zise dânsa, încrucisându-și brațele pe pelerină, îmi pare foarte rău, că nu-ți pot da voie, să vezi azi pe domnișoara Alexandre; dar e cu neputință.

— Și de ce, mă rog?

— Domnule, motivele, care mă silesc să te rog, să-ți mai rărești vizitele pe aici, sunt de o natură deosebit de delicată, și te rog, să mă cruți de neplăcerea, de a ți-le spune.

— Doamnă, îi respunsei, am învoire dela tutorul Jeanei, să-i văd ocrotita în orice zi. Ce motive poți avea dta, să te împotrivesți voinței domnului Mouche?

— Tutorul domnișoarei Alexandre (și apăsă pe cuvântul tutor, ca pe un punct de sprijin, solid), de asemenea dorește, să-ți mai micșorezi zelul acesta.

— Dacă-i așa, spune-mi te rog, motivele, atât pe ale dânsului, cât și pe ale dtale.

Dumneaci se uită la spirala de hârtie și respunse cu o liniște severă:

— Vrei să ți-le spun? Cu toate că astfel de deslușiri sunt chinuitoare pentru o femeie, mă supun cererii dtale. Casa aceasta, domnule, e casă cinstită. Eu sunt respunzătoare, prin urmare trebuie să veghez ca o mamă asupra fiecăreia dintre elevele mele. Zelul ce-l arătai dta față de domnișoara Alexandre, nu mai putea dură, fără a aduce stricăciune fetiței acesteia. Datorința mea e, să-l curm odată.

— Nu te înțeleg, domnișoară, respunsei eu.

Și eră adevărat, ce spuneam. Dânsa reluă domol:

— Vizitele dtale în casa asta, sunt tâlmăcite de persoanele cele mai cinstite și mai puțin bănuelnice, așa fel, încât, în interesul așezământului și al domnișoarei Alexandre, trebuie, să le curm cât mai repede.

— Doamnă, îi respunsei, multe prostii am auzit de când sunt, dar nici una nu se poate asemăna cu prostia, ce-ai spus-o dta acum.

Dânsa îmi respunse simplu:

— Înjurăturile dtale nu mă ating. Mă simt tare, căci îmi fac datoria.

Și își apăsă pelerina pe piept; de data asta, nu ca să-și înfrâne, ci ca să-și desmierde inima aceasta generoasă.

— Doamnă, îi zisei amenințând-o cu degetul, ai răscolit indignarea unui moșneag. Poartă-te așa de aci încolo, ca moșneagul acesta să te uite, și nu adauga și alte nemernicii, la cele pe cari le văd. Bagă de samă, că eu n-o să încetez a veghiă asupra domnișoarei Alexandre. De te atingi de dânsa, vai de dta!

Cu cât mă înflăcăram eu mai mult, cu atât devenea dânsa mai liniștită. Îmi răspunse apoi cu sânge rece:

— Domnule, sunt prea lămurită în privința interesului, ce-i porți dta copilei acesteia, decât să n-o feresc de supraveghierea, cu care mă ameninți. Trebuie, când am văzut intimitatea mai mult decât echivocă, în care trăiești cu econoama, să cruț copila aceasta nevinovată de contactul dtale. În viitor o să fac și asta. Dacă am fost prea încrezătoare până acum, nu dta ai dreptul să mă mustri, ci domnișoara Alexandre; dânsa însă, mulțumită mie, e prea naivă, prea neprihănită, decât să bănuie ce fel de primejdie e aceasta, în care ai adus-o dta. Cred, că n-o să mă silești, să-i dau deslușiri.

„Bravo, Bonnard, îmi zisei ridicând din umeri; a trebuit să trăiești până acuma, ca să înveți, ce însemnează o femeie ticăloasă. Acum pricepi dar și taina asta.“

Leșii fără a-i răspunde, și avui plăcerea, să văd, după roșata ce-i năvăli în față, că tăcerea mea o răniă cu mult mai adânc, decât vorbele.

Tăiai curtea de-a curmezișul privind în toate părțile, doar zăresc pe Jeana. Ea mă pândiă; când mă văzu, și alergă la minc.

— Dacă-ți atinge măcar un fir de păr, Jeano, să-mi scrii îndată. Rămâi cu bine!

— Nu, nici un rămas bun!

— Nu; adevărat, nu rămas bun! Scrie-mi!

Mă dusei de-a dreptul la doamna de Gabry.

— Doamna e la Roma, cu domnul. Domnul nu știa?

— Ah, ba da, răspusei eu; doamna mi-a și scris.

Intr-adevăr, îmi scrisese doamna de Gabry; trebuie să-mi fi pierdut nițel mințile, ca să uit. Aceasta eră părerea servitorului, căci mă privi cu un aier, care voia să zică: „Domnul Bonnard a ajuns în mintea copiilor“, și stetea aplecat peste parmaclâcul scârilor, uitându-se nu cumva mă dedau la vreo faptă extraordinară. Coborâi treptele cu minte, iar el se retrase desamăgit.

Ajungând acasă, aflai, că domnul Gélis e în salon. Tinărul acesta mă cercetează cu mare zel. Ce-i drept, n-are o judecată încă destul de sigură, dar duhul său nu-i de rând. De data asta vizita sa mă aduse în încurcală numai. Vai de mine, mă gândii, o să-i spun vreo prostie, și o să i se pară și lui, că mă tâmpesc. Căci, Doamne Sfinte, nu-i pot spune, că am fost cerut în căsătorie, și poreclit om imoral, că Teresa-i bănuită și că Jeana e în mâinile celei mai nemernice femei din lume. Halal de chef am acum, de a stă de vorbă cu un erudit tinăr și răuvoitor despre mănăstirile cistercinel.. Haidem, cu toate acestea, haidem!..

Mă oprește însă Teresa:

— Vai roșu sunteți domnule! imi zise dânsa muștrător.

— E primăvară, răspusei eu.

— Primăvară în Decembre? țipă ea mirată.

Suntem într-adevăr în Decembre. Ah, ce cap, și capul acesta al meu! Frumos sprijin mai arc în mine biata Jeana!

— Tereso, ține bastonul, și pune-l, dacă se poate, într-un loc, să-l poată găsi omul.

— Bună ziua, domnule Gélis; ce mai zici?

Fără dată.

A doua zi voiă, să se scoale moșneagul. Și nu putea. Eră grea mâna aceea nevăzută, care-l ținea întins în pat. Moșneagul, tintuit deabinele, se resemna înșfârșit, să nu mai miște; cu atât mai năvalnic i se porniră însă gândurile.

Trebuie, să fi avut niște friguri strașnice, căci domnișoara Préfere, abații dela Saint-Germain-des-Près și portarul dela otelul doamnei de Gabry, îi apăreau toți sub forme fantastice. Portarul mai ales își întindea capul deasupra-i, schimonosindu-se, ca gura unui scoc de catedrală. Mi se părea că-i foarte multă, chiar prea multă lume în odaie.

Odaia aceasta e mobilată în stil antic; pe părete, în mijlocul unui tapet de hârtie cu crengi verzi, e portretul tatii în uniformă de gală și al mamei în rochie de cașmir. Asta o știu, și știu și aceea, că li s-a cam dus culoarea. Dar odaia unui bătrân nu trebuie, să fie cocheta. E de ajuns, să fie curată; iar de asta se îngrijește ea Teresa. A mea, pe lângă acestea, e destul

de chindisită, pentru a-i plăcea sufletului meu, cam copilăresc și visător. Pe pereți și pe mobile sunt lucruri, cari de obicei îmi plac și mă înveslesc. Dar ce au astăzi toate cu mine? De ce zhiară și se schimonosesc și mă amenință? Statuieta aceasta așa plină de naivitate și de farmec în starca sa naturală, modelată după una dintre virtuțile teologice dela biserica Prea-Curatei din Brou, acum se strimbă la mine și scoate limba. Iar miniatura aceea splendidă, în care s-a înfățișat unul dintre elevii cei mai duiși ai lui Jehan Fouquet, încins cu frânghia fiilor Sfântului Francisc și în genunchi, oferindu-și cartea, bunului duce de Angoulême, cine mi-a scos-o din cadru, ca să pună în locu-i capul acela urâcios de măță, care mă privește cu ochii fosforescenți? Crengile de pe hârtie s-au făcut de asemenea capete, capete verzi și diforme... Nu; azi, ca și acum douăzeci de ani, nu sunt altceva, decât niște frunzeturi tipărite... Adecă stai, bine ziceam, sunt capete cu ochi, nas, gură, sunt capete!.. Ah, înțeleg: sunt totodată și crengi, și capete. Aș vrea, să nu le mai văd.

Miniatura franciscanului, aici la dreapta, a revenit, dar pare-mi-se, numai printr-o copleșitoare efortare de voință o mai rețin; dacă mă obosesc, se arată iarăși urâciosul cap de pisică. De aiurat nu aiurez, căci pe Teresa o văd foarte lămurit la capul patului, o aud foarte bine cum vorbește, și i-aș răspunde cu o limpezime desăvârșită, dacă n-aș fi ocupat să păstrez în înfățișarea lor firească, obiectele ce mă împrejmuie.

Iată și doctorul. Nu l-am chemat, dar îmi pare bine, că-l văd. E un vecin bătrân, care n-a prea câștigat dela mine, dar mi-e foarte drag. Ceva deosebit nu grăiesc, dar conștiința mi-e deplină; sunt chiar grozav de viclean, căci îi pândesc gesturile, privirile, ba până și cele mai mici încrêțituri de pe față. E fin doctorul, și zău, nu știu ce părere va fi având despre starea mea. Imi vine aminte înțeleptul cuvânt al lui Goethe și zic:

— Doctore, bătrânul a consimțit, să fie bolnav; dar mai mult, decât atât, nu-i acordă naturii.

Nici doctorul, nici Teresa, n-a răs de gluma mea. Trebuie că n-au înțeles-o.

Doctorul pleacă. Se înserează. Prin odaie se închiagă umbre de tot felul și apoi se împrăștie ca niște nori prin faldurile perdelelor, și se rostogolesc iarăși grămadă înaintea mea. Prin ele zăresc fața nemișcată a credincioasei mele slujnici. Deodată însă un strigăt imi sfășie urechea, un țipet ascuțit, un țipet de des-nădejde. Tu ești, Jeano, tu mă chemi?

S-a înoptat de tot, umbrele se instalează pentru noaptea întreagă pe căpătâiul meu.

Spre zori, mă simt cuprins de o pace, de o pace imensă. Mă iei cumva la sinul tău, Doamne?

— urmează —

Trei cărți literare noi.

1. *Gheorghe Stoica*: „ALTE VREMURI”. Prețul 2 cor. În acest volum, care este al treilea în „Biblioteca scriitorilor dela noi”, ce apare sub auspiciile Asociațiunii, se zugrăvesc înduioșătoare scene într-o limbă frumoasă și curată românească. Volumul are peste 300 de pagini și e deopotrivă de interesant dela început până la sfârșit.

2. *Stefan Lázár* — *Al. Ciura*: „FLOAREA BETULIEI”. Prețul cor. 1.80. Un splendid roman din epoca asiro-babiloniană zugrăvind sfâșietoarea tragedie a temutului Holofern, care pornește să cucerească lumea. Nimeni nu i se poate opune, căci brațul lui dăramă tot, numai frumoasa și fermecătoarea ovreică: Iudita — Floarea Betuliei — îl supune cu dragostea sa, ca apoi să-i taie capul și să-și scape neamul de peire.

3. *Horia P. Petrescu*: „VĂDUVIOARA”. Prețul 1 cor. E la noi în Ardeal întâia colecție de monoloage pe cari diletanții le pot predă cu succes și spre mulțumirea publicului, la serate teatrale. Fiecare monolog e plin de spirit și de vervă și autorul a umplut cu acest volum de monoloage un mare gol în literatura noastră dramatică.

Toate aceste trei cărți noi au apărut în editura „Librăriei S. Bornemisa” din Orăștie și se pot procura pentru suma de K. 4.80.

Colecțiile
„Cosinzenii”

de pe anul I. și II. se pot comanda dela administrația revistei pentru :: suma de cor. 15.— ::

Abonații noștri noi, cari doresc să aibă revista noastră dela început, le capătă amândouă colecțiile pentru suma de 13 coroane.

CĂRȚI LITERARE NOUI

— Depozit la „Librăria S. Bornemisa” în Orăștie. —

	Cor. rli.
Goga O. Domnul Notar, dramă în 3 acte din viața ardelenescă	2—
Simeon Balint, viața și luptele lui în anii 1848—49	1.50
„Carlea Verde” textul tratatului de pace dela București 1913	1.50
Trecutul Românilor de pe pământul crăiesc	4—
Lungian M. Zile senine, icoane dela țară	1.50
Beza M. Pe drumuri. Din viața Aromânilor	2—
Galagleon G. Biserița din Răzoare, nuvele și schițe	2—
Chirijescu M. Răsaduri, nuvele	2—
Legea electorală. Articolul de lege XIV din 1913	1—
Beldiceanu N., Poezii	1.25
Dr. S. Stanca, Pocășii	4—
Hodoș E., Frumoasa din nor și alte povești	2.50
Gh. Stoica: Alte vremi, povestiri	2—
Ion Agârbiceanu: Schițe și povestiri	2—
Al. Ciura: Amintiri	1.60
I. Dragoslav: Volintirii	1.80
L. Rebreanu: Frământări	1.50
V. Eftimiu: Poemele singurătății	2—
A. Fogazzaro: Misterul Poetului, roman	1.80
St. Lázár: Floarea Betuliei, roman	1.80
S. Bornemisa: Almanahul scriitorilor dela noi	1.60
A. Hamat: Noua lege militară	2—
E. Borcia: Versuri flușturate	— 60
S. Bornemisa: Cele mai frumoase, poezii populare	— 60
H. P. Petrescu: Văduvioara și alte șase monoloage	1—
N. Iorga: Istoria statelor balcanice în epoca modernă	3.50
Note de drum	1.25
A. Banciu: Cum vorbim și cum ar trebui să vorbim românește?	— 80
T. V. Ștefanelli: Amintiri despre Eminescu	1.50
Dr. Paulescu: Spitalul, Coranul, Talmudul, Cahalul Franc	
— Masoneria	3—
Dr. Paulescu: Instincte sociale, patimi și conflicte	2—
C. S. Făgețel: Credințe literare	2—
C. Theodorian: Povestea unei odăi, nuvele	2—
I. Pilat: Eternități de-o clipă, poezii	2—
Bogdan-Duică: Românii și Ovreii	2.50
P. Locusteanu: Suntem nebuni, nuvele	1.50
A. Herz: Bunicul, comedie în 3 acte	2—
M. C. Bujureanu: Femela, studiu social	3—
Dr. Drăgescu: Pro Patria, povestire despre începutul neamului românesc	3—
G. Aslan: Cum ajunge cineva om	1—
Criza Morală	— 30
S. Mehedinți: Poporul — 1913. —	1.50
Ion Gorun: Știi Românește?	— 30
Allna G.: Artă de a vorbi în societate și diferite ocazii	— 60
Irimescu-Cândești: <i>Aurel Vlaicu</i>	— 60
Brătescu-Voinești: Întunec și Lumină, nuvele și schițe	2—
Bucura Dumbravă: Pandurul, roman	3—
Vhlauiță: La gura sobei	2.50
M. D. Rădulescu: Lei de piatră, poezii	3—

— Pentru porto să se trimită deosebit 10—30 bani de fiecare carte.

— Porto recomandat cu 25 bani mai mult. —